Aan	Algemeen bestuur
Van	Secretaris
Kopie aan	RBA
Datum	31-8-2026
Betreft	Kwijtschelding van afvalstoffenheffing Avri

BESPREEKNOTITIE

1. Inleiding
Gemeenten hebben met de zienswijzen van de begroting 2026 aan Avri om ombuigingsvoorstellen gevraagd. Eén hiervan was de eventuele ombuiging van kwijtschelding van afvalstoffenheffing. Tijdens de AB vergadering van 18 december 2025 heeft het AB aangegeven inzicht te willen krijgen in de huidige kwijtschelding van afvalstoffenheffing (inclusief de verschillen tussen de gemeenten) en ook alternatieven waarvoor gekozen kan worden. In deze notitie is dit uitgewerkt.

2. Huidige situatie (2026)
a. Betekenis van kwijtschelding
De kosten die Avri maakt voor het inzamelen van afval komen voor rekening van de huishoudens in Rivierenland. De huishoudens ontvangen jaarlijks een aanslagbiljet van gemeentelijke belastingen waarop naast de OZB en rioolheffing ook ‘Afvalstoffenheffing’ en ‘Afvalstoffenheffing aantal aanbiedingen’ vermeld staat. Het betreft de kosten van het vaste basistarief respectievelijk de kosten van het variabele tarief van het aantal aanbiedingen van restafval. Een deel van de huishoudens heeft niet de financiële middelen om de afvalstoffenheffing te betalen en kan hiervoor kwijtschelding krijgen. De kwijtschelding van afvalstoffenheffing maakt onderdeel uit van het armoedebeleid van gemeenten (zie voetnoot 1).

De 8 gemeenten hebben gelijke criteria en toetsnormen (inkomen, vermogen en andere bezittingen) om te bepalen welke huishoudens in aanmerking komen voor kwijtschelding.

b. GR-solidariteit en verrekening
De kosten van de huishoudens met kwijtschelding worden betaald door de overige huishoudens (‘betalende huishoudens’). Hiervoor wordt jaarlijks een verrekening gemaakt. In het bedrag van de afvalstoffenheffing van de betalende huishoudens is de verrekening verwerkt. Bij Avri is momenteel sprake van GR-solidariteit. Dat betekent dat de betalende huishoudens in alle 8 gemeenten hetzelfde bedrag voor de verrekening van kwijtschelding betalen. Huishoudens in gemeenten met procentueel minder kwijtscheldingen betalen vanuit solidariteit een deel van de kwijtscheldingskosten van huishoudens in gemeenten met procentueel meer kwijtscheldingen.

c. Hoogte van kwijtschelding
Huishoudens met kwijtschelding betalen niets voor het vaste basistarief. Voor de aanbiedingen van restafval betalen zij niets tot een maximum van € 25 (boven dit bedrag moeten zij wel betalen). Die €25 correspondeert met het gemiddeld aantal aanbiedingen van de betalende huishoudens.

(1) Gemeenten zijn verplicht (op basis van het besluit BBV) om een beschrijving te geven van het kwijtscheldingsbeleid. In de begroting 2026 van de gemeenten Buren, Maasdriel en West Maas en Waal is kwijtschelding van afvalstoffenheffing expliciet vermeld. Bij de overige gemeenten is deze informatie bij ons niet bekend.

d. Aantal huishoudens in 2024

Huishoudens hebben het recht om kwijtschelding aan te vragen voor de afvalstoffenheffing van voorgaande jaren (maximaal 5 jaar terug). Historische cijfers worden aangepast als er mutaties zijn. Onderstaande cijfers hebben betrekking op 2024 in de verwachting dat het aantal nog door te voeren mutaties beperkt zal zijn. Deze kunnen iets afwijken van de aantallen die in de begroting vermeld staan.

Gemeente	Aantal huishoudens totaal	Percentage huishoudens met kwijtschelding	Aantal huishoudens met kwijtschelding afvalstoffenheffing	Aantal betalende huishoudens afvalstoffenheffing
Buren	12.400	1,8 %	200	12.200
Culemborg	14.400	4,3 %	600	13.800
West Betuwe	22.300	2,5 %	550	21.750
Maasdriel	11.300	2,2 %	250	11.050
Neder Betuwe	10.200	2,6 %	250	9.950
Tiel	19.800	6,5 %	1.300	18.500
West Maas en Waal	9.700	1,9 %	200	9.500
Zaltbommel	13.300	3,0 %	400	12.900
Totaal	113.400	3,3 %	3.750	109.650

e. De verrekening van kwijtschelding van afvalstoffenheffing 2024
In 2024 bedroegen de kosten van kwijtschelding van afvalstoffenheffing van de 8 gemeenten € 1,2 miljoen. Deze zijn verrekend in de afvalstoffenheffing van de betalende huishoudens. Elk betalend huishouden betaalde in het vaste basistarief een verrekening van ongeveer € 11 (= € 1,2 miljoen/109.650 betalende huishoudens). Bij eerdere vergaderstukken (zoals ‘AB-Bespreeknotitie ombuigingsvoorstellen 2026 – 2030’ van 15 oktober 2025) is nog uitgegaan van € 13 per huishouden. Dit is het gevolg van mutatie van historische cijfers.

3. Alternatieven voor verrekening van kwijtscheldingkosten
Er zijn diverse alternatieven voor verrekening van kosten van kwijtschelding van afvalstoffenheffing. Als het AB voor een alternatief kiest dan kan de verrekening van dat alternatief bij de begrotingswijziging 2027 (AB-vergadering 17 december 2026) in de tarieven worden verwerkt.

Hieronder worden enkele alternatieven toegelicht.

a. Gemeente-solidariteit kwijtschelding
Gemeente-solidariteit betekent dat de betalende huishoudens van een afzonderlijke gemeente vanuit solidariteit hetzelfde verrekende bedrag van kwijtschelding betalen. Deze verrekening verschilt per gemeente. De verrekening van een huishouden in een gemeente met procentueel meer kwijtscheldingen is hoger dan de verrekening van een huishouden in een gemeente met procentueel minder kwijtscheldingen.

Bij gemeente-solidariteit is de verrekening van afvalstoffenheffing voor 2024 als volgt (grove cijfers):

Gemeente	Verrekening afvalstoffenheffing per huishouden op basis van gemeente-solidariteit	Verschil verrekening per huishouden ten opzichte van het huidige tarief (€ 11)
Buren	€ 5,25	- € 5,75
Culemborg	€ 13,90	+ € 2,90
West Betuwe	€ 8,10	- € 2,90
Maasdriel	€ 7,25	- € 3,75
Neder-Betuwe	€ 8,05	- € 2,95
Tiel	€ 22,50	+ € 11,50
West Maas en Waal	€ 6,75	- € 4,25
Zaltbommel	€ 9,90	- € 1,10

<u>b. Aanpassen van de hoogte van kwijtschelding</u>
De hoogte van kwijtschelding kan op meerdere manieren aangepast worden:

b1 Gedeeltelijke kwijtschelding met onderscheid naar de kostensoort vast/variabel
Bijvoorbeeld:
- Alleen het vaste basistarief kwijtschelden. Bij deze variant moeten de huishoudens alle variabele kosten van restafval aanbiedingen betalen

b2 Gedeeltelijke kwijtschelding procentueel
Bijvoorbeeld:
- 90% van het vaste basistarief en variabele kosten (ledigingen restafval) kwijtschelden en huishoudens moeten 10% betalen

b3 Gedeeltelijke kwijtschelding tot een lager maximumbedrag
Bijvoorbeeld:
- Kwijtschelding van variabele kosten (ledigingen restafval) tot een maximum van € 10 (dit is nu € 25)

Let op:
Bij gedeeltelijke kwijtschelding (b1, b2 en b3) moeten huishoudens afvalstoffenheffing betalen terwijl zij dit voorheen niet deden. In de praktijk is het innen van de afvalstoffenheffing bij deze huishoudens vaak moeizaam of zelfs niet mogelijk. Na diverse invorderingsacties zal in veel gevallen het nog te betalen bedrag als oninbaar worden geboekt. Aanpassing van de hoogte van kwijtschelding vraagt veel inspanningen van BSR en zal voor Avri een aanzienlijke kostenverhoging meebrengen (in de orde van € 100.000). Naar verwachting zal een gedeeltelijke kwijtschelding van afvalstoffenheffing per saldo geen geld opleveren en het risico bestaat dat het zelfs kostenverhogend werkt.

<u>c. Kwijtschelding financieren vanuit de gemeentebegroting</u>
Gemeenten kunnen de kwijtscheldingkosten financieren vanuit de gemeentebegroting (bijvoorbeeld via de algemene middelen). In dat geval stuurt Avri jaarlijks een factuur van kwijtscheldingskosten naar elke gemeente die deze factuur vervolgens betaalt. Op deze manier zijn de kwijtscheldingkosten voor gemeenten transparant onderdeel van het gemeentelijk armoedebeleid.

4. Ervaringen van nabijgelegen gemeenten

In het werkgebied van nabijgelegen afvalinzamelbedrijven is bij enkele gemeenten (Gorinchem (inzamelbedrijf Waardlanden), Wageningen (ACV), Den Bosch (Afvalstoffendienst) en Nijmegen (DAR) de kwijtschelding van afvalstoffenheffing onderzocht.

De belangrijkste conclusies:

1. Kwijtschelding en solidariteit
   Bij de gemeenten Den Bosch, Gorinchem en Wageningen is sprake van gemeente-solidariteit. De kwijtschelding van afvalstoffenheffing vindt per gemeente plaats.

2. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding:
   Er is een verscheidenheid in de wijze waarop gemeenten de afvalstoffenheffing geheel of gedeeltelijk kwijtschelden:
   - Gemeente Den Bosch: gehele kwijtschelding van afvalstoffenheffing (er is geen onderscheid tussen het basistarief en variabele kosten)
   - Gemeente Gorinchem: gedeeltelijke kwijtschelding tot een maximum van 87% van het vaste basistarief en een maximum van € 40 euro van de variabele kosten
   - Gemeente Wageningen: gehele kwijtschelding van afvalstoffenheffing (er is geen onderscheid tussen het basistarief en variabele kosten)
   - Gemeente Nijmegen: geen kwijtschelding (zie alternatieve financiering)

3. Verrekening van kwijtschelding
   Bij de gemeenten Den Bosch, Gorinchem en Wageningen wordt de kwijtschelding verrekend in het basistarief afvalstoffenheffing.

4. Alternatieve financiering kwijtschelding
   In de gemeente Nijmegen worden bijna alle kosten van afvalstoffeninzameling betaald vanuit de algemene middelen (opbrengsten van o.a. OZB). De variabele kosten worden met name betaald vanuit de opbrengst van afvalzakken. Huishoudens kunnen geen kwijtschelding krijgen voor deze variabele kosten.

5. Keuze-varianten

Er zijn diverse alternatieven voor verrekening van kosten van kwijtschelding. Voor de hand liggende keuze-varianten zijn:

Variant 1. Huidige werkwijze
- Solidariteit: GR (verrekening is in alle 8 gemeenten gelijk)
- Hoogte van kwijtschelding: 100% basistarief, 100% variabele kosten (maximum € 25)
- Financiering van kwijtschelding: Verrekening in het basistarief

Variant 2. Aanpassen solidariteit

- Solidariteit: Gemeente (verrekening verschilt per gemeente)
- Hoogte van kwijtschelding: 100% basistarief, 100% variabele kosten (maximum € 25)
- Financiering van kwijtschelding: Verrekening in het basistarief

Voordelen:
+ Gemeente solidariteit sluit aan bij het armoedebeleid dat elk van de 8 gemeenten zelfstandig formuleert.
+ Gemeente solidariteit sluit aan bij het beleid van nabijgelegen gemeenten
+ Verlaging kwijtscheldingkosten voor huishoudens in Buren, West Betuwe, Maasdriel, Neder Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel

Nadelen:
- Verhoging kwijtscheldingkosten voor huishoudens in Tiel en Culemborg

Variant 3. Aanpassen solidariteit en financiering vanuit de gemeentebegroting

- Solidariteit: Gemeente (verrekening verschilt per gemeente)
- Hoogte van kwijtschelding: 100% basistarief, 100% variabele kosten (maximum € 25)
- Financiering van kwijtschelding: Vanuit de gemeentebegroting, bijvoorbeeld algemene middelen

Voordelen:
+ Gemeente solidariteit sluit aan bij het armoedebeleid dat elk van de 8 gemeenten zelfstandig formuleert.
+ Gemeente solidariteit sluit aan bij het beleid van nabijgelegen gemeenten
+ Verlaging kwijtscheldingkosten voor huishoudens in Buren, West Betuwe, Maasdriel, Neder Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel
+ Kosten van kwijtschelding afvalstoffenheffing zijn meer zichtbaar als onderdeel van het armoedebeleid

Nadelen:
- Verhoging kwijtscheldingkosten voor huishoudens in Tiel en Culemborg

Variant 4. Aanpassen hoogte kwijtschelding (maximum variabele kosten)

- Solidariteit: GR of Gemeente
- Hoogte van kwijtschelding: 100% basistarief, 100% variabele kosten (maximum € 10)
- Financiering van kwijtschelding: Verrekening in het basistarief

Voordelen:
+ Een lager maximum voor variabele kosten stimuleert huishoudens om afval beter te scheiden en daarmee minder restafval aan te bieden

Nadelen:
- Als huishoudens restafval aanbieden ter waarde van meer dan € 10 dan is het innen van geld in de praktijk moeilijk en kostbaar.

Variant 5. Aanpassen hoogte kwijtschelding (soort /percentage)	
• Solidariteit:	GR of Gemeente
• Hoogte van kwijtschelding:	100 % basistarief, 0% variabele kosten of bijvoorbeeld 90% van het basistarief en 90% variabele kosten
• Financiering van kwijtschelding:	Verrekening in het basistarief

Voordelen:
+ Minder kwijtschelding van variabele kosten stimuleert huishoudens om afval beter te scheiden en daarmee minder restafval aan te bieden
+ Minder kwijtschelding van het vaste tarief levert (in theorie) meer opbrengsten op

Nadelen:
- Het innen van geld voor de variabele kosten is in de praktijk moeilijk en kostbaar.
- Het innen van geld voor het vaste tarief is in de praktijk moeilijk en kostbaar.

Algemene opmerkingen bij maatregelen van keuze-varianten:

Maatregel kwijtschelding	Toelichting
Aanpassing solidariteit:	Gemeente solidariteit voor kwijtschelding afvalstoffenheffing sluit aan bij het armoedebeleid dat elk van de 8 gemeenten zelfstandig formuleert. Gemeenten in het werkgebied van nabijgelegen afvalinzamelbedrijven hanteren ook de gemeente solidariteit
Aanpassing hoogte kwijtschelding:	Substantiële aanpassing van de hoogte van de kwijtschelding kost meer dan het oplevert. Een kleine aanpassing van de kwijtschelding van variabele kosten stimuleert afvalscheiding en is wellicht financieel draagbaar voor de huishoudens.
Aanpassing financiering:	De meeste gemeenten verrekenen de kosten van kwijtschelding in het basistarief afvalstoffenheffing. Bij financiering van kwijtschelding vanuit de gemeentebegroting is deze meer zichtbaar als onderdeel van het armoedebeleid

6. Vervolg

Als het Algemeen Bestuur tijdens het overleg van 8 oktober 2026 een specifieke keuze maakt voor aanpassing van de kwijtschelding van afvalstoffenheffing dan kan dit tijdens het overleg van de begroting wijziging 2027 (17 december 2026) formeel vastgelegd worden.